

Czwartek, 28 kwietnia 2016 r.

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

PARLAMENT EUROPEJSKI

P8_TA(2016)0142

Ochrona dobra dziecka w UE w świetle petycji skierowanych do Parlamentu Europejskiego

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 28 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony dobra dziecka w całej UE na podstawie petycji skierowanych do Parlamentu Europejskiego (2016/2575(RSP))

(2018/C 066/01)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 228 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając art. 81 ust. 3 TFUE,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych UE, w szczególności jej art. 24,
- uwzględniając art. 8 i 20 Konwencji ONZ o prawach dziecka, które podkreślają, że rządy mają obowiązek ochrony tożsamości dziecka, w tym jego stosunków rodzinnych,
- uwzględniając Konwencję wiedeńską o stosunkach konsularnych z 1963 r., w szczególności jej art. 37 lit. b),
- uwzględniając Konwencję haską z 29 maja 1993 r. o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego,
- uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 ⁽¹⁾ (Bruksela IIa),
- uwzględniając program UE na rzecz praw dziecka (COM(2011)0060),
- uwzględniając wytyczne sformułowane w dokumencie bazowym do dyskusji na 9. posiedzeniu Europejskiego forum na rzecz praw dziecka,
- uwzględniając analizę krajowych systemów ochrony dzieci, przeprowadzoną przez Agencję Praw Podstawowych,
- uwzględniając liczne petycje na temat praktyki organów zajmujących się socjalną ochroną dzieci i ochrony praw dzieci, pieczy, uprowadzania dzieci i opieki nad dziećmi, które w ostatnich latach wpłynęły do Komisji Petycji z różnych państw członkowskich, oraz zalecenia sformułowane w sprawozdaniach w sprawie wizyt informacyjnych w Niemczech (23–24 listopada 2011 r., Jugendamt), w Danii (20–21 czerwca 2013 r., opieka społeczna) i w Zjednoczonym Królestwie (5–6 listopada 2015 r., adopcje bez zgody rodzicielskiej),

⁽¹⁾ Dz.U. L 338 z 23.12.2003, s. 1.

Czwartek, 28 kwietnia 2016 r.

- uwzględniając rolę i działalność mediatora Parlamentu Europejskiego ds. rodzicielskiego uprowadzenia dziecka za granicę,
- uwzględniając art. 216 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że dobro dziecka musi być aspektem nadrzędnym we wszystkich decyzjach dotyczących opieki nad dziećmi na wszystkich szczeblach;
- B. mając na uwadze, że UE może przyjąć środki dotyczące prawa rodzinnego mające skutki transgraniczne (art. 81 ust. 3 TFUE), m.in. w dziedzinie adopcji;
- C. mając na uwadze, że wzrost mobilności w UE doprowadził do wzrostu liczby transgranicznych spraw związanych z ochroną dzieci, w których następuje pozbawienie opieki;
- D. mając na uwadze, że sprawy dotyczące opieki nad dzieckiem mają istotny wpływ na życie każdej zaangażowanej osoby i całego społeczeństwa oraz że rozporządzenie Bruksela IIa nie jest wolne od luk prawnych, zaś jego zbliżający się przegląd jest dobrą okazją do wzmocnienia jego przepisów;
- E. mając na uwadze, że wykonywanie praw podstawowych, takich jak swoboda przemieszczania się i swoboda wyboru miejsca zamieszkania, nie powinno wiązać się z poważniejszym zagrożeniem prawa dziecka do życia rodzinnego;
- F. mając na uwadze, że dzieciom, których rodzice korzystają z prawa do swobodnego przemieszczania się, przysługuje prawo do utrzymywania stałego, osobistego związku i bezpośredniego kontaktu z rodzicami, chyba że jest to sprzeczne z dobrem dziecka, zgodnie z art. 24 Karty praw podstawowych;
- 1. przypomina, że duża liczba petycji otrzymanych w sprawach dotyczących dzieci wskazuje na poważne problemy z wdrażaniem rozporządzenia Bruksela IIa;
- 2. uważa, że wszystkie systemy ochrony dzieci powinny mieć transnarodowe i transgraniczne mechanizmy uwzględniające charakterystyczne cechy sporów transgranicznych;

Ochrona dziecka i współpraca sądowa w UE

- 3. wzywa państwa członkowskie do ustanowienia systemów monitorowania i oceny (z odnośnymi statystykami społeczno-gospodarczymi i z podziałem na obywatelstwo) w ramach krajowych ram koordynacji spraw transgranicznych dotyczących dzieci; zaleca, by Komisja koordynowała przekazywanie informacji między właściwymi organami państw członkowskich;
- 4. apeluje do Rady, by przedstawiała sprawozdania na temat konkretnych działań realizowanych przez państwa członkowskie w celu doprowadzenia do synergii między 28 krajowymi systemami ochrony dzieci;
- 5. domaga się wypracowania jasnej definicji „zwykłego zamieszkania” w zmienionym rozporządzeniu Bruksela IIa;
- 6. podkreśla obowiązek władz krajowych, określonych w rozporządzeniu Bruksela IIa, dotyczący uznawania i wykonywania orzeczeń wydanych w innym państwie członkowskim w sprawach dotyczących dzieci; wzywa państwa członkowskie do nasilenia i poprawy współpracy organów wymiaru sprawiedliwości w sprawach z udziałem dzieci;
- 7. wzywa Komisję i państwa członkowskie do współfinansowania i wsparcia utworzenia platformy zapewniającej pomoc obywatelom UE niebędącym obywatelami państwa zamieszkania w postępowaniach w sprawach rodzinnych oraz jednolitego europejskiego numeru interwencyjnego w sprawach uprowadzeń dzieci lub nadużyć wobec nich, a także na potrzeby doradztwa w zakresie postępowań w sprawach opieki i adopcji;
- 8. wzywa Komisję do sporządzenia jasnego i łatwo dostępnego przewodnika zawierającego praktyczne informacje dla obywateli na temat rozwiązań instytucjonalnych w kwestii ochrony dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem adopcji lub umieszczenia dziecka w placówce bez zgody rodzicielskiej oraz praw rodziców w różnych państwach członkowskich;

Czwartek, 28 kwietnia 2016 r.

Rola usług socjalnych w ochronie dzieci

9. wzywa państwa członkowskie do przyjęcia podejścia o charakterze prewencyjnym i zapewnienia odpowiednich strategii politycznych opartych na wystarczających zasobach, które w miarę możliwości pozwolą unikać wszczynania postępowania w sprawie opieki dzięki wprowadzeniu procedur wczesnego ostrzeżenia i mechanizmów monitorowania oraz zapewnieniu odpowiedniego wsparcia rodzinom jako sprawującym opiekę w pierwszym rzędzie, zwłaszcza w społecznościach znajdujących się w trudnym położeniu, w którym istnieje ryzyko wykluczenia społecznego;
10. podkreśla, że właściwej ocenie poszczególnych przypadków w sprawach rodzinnych nie powinny szkodzić cięcia budżetowe, podejmowane w wyniku środków oszczędnościowych, w szczególności jeżeli chodzi o jakość usług socjalnych;
11. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia specjalistycznych szkoleń i kształcenia pracownikom socjalnym i innym specjalistom zajmującym się sprawami transgranicznych z udziałem dzieci;
12. apeluje do właściwych organów państwa członkowskiego, które zamierzają wysłać do innego państwa członkowskiego pracowników socjalnych w celu zbadania sprawy adopcji lub umieszczenia w placówce, by powiadamiały organy danego państwa członkowskiego, że takie badanie zostanie przeprowadzone;

Postępowania sądowe w sprawach opieki nad dzieckiem

13. zwraca się do państw członkowskich, by wyznaczyły wyspecjalizowane izby w sądach rodzinnych lub w organach mediacji transgranicznej, które będą właściwe dla rozpatrywania transgranicznych spraw dotyczących dzieci; podkreśla, że właściwe monitorowanie sytuacji po wydaniu orzeczenia ma kluczowe znaczenie, także w przypadku kontaktu z rodzicami;
14. wzywa państwa członkowskie do systematycznego wdrażania postanowień konwencji wiedeńskiej z 1963 r. oraz do zapewnienia, by ambasady lub placówki konsularne były powiadamiane od początku o wszystkich postępowaniach dotyczących opieki nad dzieckiem, w których biorą udział ich obywatele, oraz by organy te miały pełny dostęp do odnośnych dokumentów; sugeruje, że władze konsularne powinny mieć możliwość udziału w postępowaniu na każdym jego etapie;
15. wzywa państwa członkowskie, by zagwarantowały prawo do regularnych odwiedzin rodziców, z wyjątkiem sytuacji, gdy mogłoby to zaszkodzić dobru dziecka, oraz by umożliwiły rodzicom używanie podczas wizyt języka ojczystego w rozmowie z dziećmi;
16. zaleca państwom członkowskim, by od samego początku i na każdym etapie postępowania dotyczącego dziecka udzielały rodzicom pełnych i jasnych informacji na temat postępowania i jego możliwych skutków; wzywa je do informowania rodziców o przepisach dotyczących wsparcia prawnego i pomocy prawnej, na przykład poprzez dostarczenie im listy wyspecjalizowanych dwujęzycznych prawników i poprzez oferowanie usług tłumaczeniowych, tak aby unikać przypadków, w których rodzice wyrażają zgodę bez pełnego zrozumienia skutków swoich zobowiązań; zaleca również udzielanie odpowiedniego wsparcia rodzicom mającym trudności z czytaniem i pisanem;
17. zaleca ustanowienie w krajowym postępowaniu cywilnym minimalnych norm dotyczących składania zeznań przez dzieci, zgodnie z art. 24 Karty praw podstawowych;
18. zaleca oddzielne przesłuchanie rodziców i dzieci przed sędzią, biegłym lub pracownikiem socjalnym w celu uniknięcia sytuacji, w której dzieci ulegną wpływowi lub popadną w konflikt lojalności;
19. zaleca ustanowienie progów dla czasu trwania każdego etapu postępowania w transgranicznych sprawach opieki nad dzieckiem, tak by członkowie szeroko rozumianej rodziny dziecka mieli wystarczająco dużo czasu na włączenie się do postępowania i złożenie wniosku o adopcję dziecka lub by rodzice mogli rozwiązać swoje problemy i zaproponować trwałe rozwiązania alternatywne przed podjęciem ostatecznej decyzji w sprawie adopcji; uważa, że przed przyjęciem trwałego rozwiązania takiego jak adopcja należy ponownie przeprowadzić odpowiednią ocenę sytuacji rodziny biologicznej;
20. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia rodzicom uzależnionym od alkoholu lub narkotyków rozsądnego czasu dającego realną szansę wyleczenia, zanim sąd podejmie ostateczną decyzję w sprawie adopcji ich dzieci;

Czwartek, 28 kwietnia 2016 r.

21. wzywa Komisję do zwrócenia szczególnej uwagi na zalecenia dotyczące mediacji transgranicznej, które przekazały wszystkie zainteresowane podmioty na szczeblu krajowym i europejskim;

Umieszczenie dziecka w placówce i adopcja

22. stwierdza, że w UE nie istnieje mechanizm umożliwiający automatyczne uznawanie krajowych orzeczeń o adopcji wydanych w innych państwach członkowskich; wzywa państwa członkowskie i Komisję do uregulowania kwestii uznawania adopcji krajowych, przy uwzględnieniu dobra dziecka i poszanowaniu zasady niedyskryminacji;

23. wzywa państwa członkowskie do zachęcania państw, które nie są jej stronami, do dołączenia do konwencji haskiej z 1993 r., co zagwarantuje, że wszystkie dzieci będą korzystały z tych samych standardów i przyczyni się do uniknięcia równoległego systemu o mniejszych gwarancjach; wzywa państwa członkowskie, by nie dopuściły do nadmiernej biurokracji w procedurze uznawania adopcji międzynarodowych uznanych już w innym państwie członkowskim;

24. podkreśla znaczenie zapewnienia dzieciom – przy wszelkiego rodzaju orzeczeniu o umieszczeniu w placówce lub adopcji – jak najlepszej możliwości utrzymania związków z pochodzeniem kulturowym dziecka oraz nauki i używania języka ojczystego; zwraca się do organów państw członkowskich uczestniczących w postępowaniach w sprawach opieki nad dzieckiem, by dołożyły wszelkich możliwych starań w celu uniknięcia rozdzielania rodzeństwa;

25. wzywa państwa członkowskie do poświęcenia szczególnej uwagi i udzielenia wsparcia rodzicom – zwłaszcza kobietom – którzy padli ofiarą przemocy domowej, jako dzieci lub jako dorośli, w celu uniknięcia ich ponownej wiktymizacji przez automatyczne pozbawienie opieki nad dziećmi;

Transgraniczne uprowadzenie dziecka przez jednego z rodziców

26. wzywa Komisję do upublicznienia rezultatów osiągniętych w propagowaniu współpracy transgranicznej w sprawach o uprowadzenie dziecka, którą Komisja określiła jako priorytetową w agendzie UE na rzecz praw dziecka;

27. wzywa Radę o przedstawienie sprawozdania z wyników osiągniętych w tworzeniu systemów ostrzegania o uprowadzeniach dzieci o skutkach transgranicznych oraz do zawarcia – na podstawie wytycznych Komisji – odnośnych umów o współpracy w transgranicznych sprawach uprowadzeń;

o

o o

28. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządóm i parlamentóm państw członkowskich.
